

رسالت

درس
دوم

آیا تا به حال برای یک دوست پیام فرستاده‌اید؟ معمولاً در یک پیام چه مطالبی می‌آید؟ پیام‌دهنده چه موقعیتی دارد؟ پیام‌گیرنده چه شرایطی دارد؟ پیام با پیام‌دهنده و پیام‌گیرنده چه نسبتی دارد؟ آیا پیام‌های مهمی را در طول تاریخ می‌شناسید؟ این پیام‌ها حاوی چه مطالبی بوده‌اند؟

شناخت واژه

۱- معنای لغوی: «رِسَالَة» به معنای پیام، پیام آوردن و پیامی که همراه مهربانی و نرمی است، می‌باشد. این واژه از ریشه‌ی «رسل» است. از مشتقات این ریشه، به صورت فعل، فقط از باب افعال (ارسال) در قرآن کریم به کار رفته است. پرکاربردترین اسم از این ریشه «رَسُول» و جمع آن «رُسُل» است. رسول، اسم و به «معنای فرستاده» شده است. این اسم در قرآن کریم برای کسانی که از جانب خدا مأمور به انجام کاری هستند، اعم از پیامبران یا فرشتگان به کار می‌رود.

۲- **معنای اصطلاحی:** به پیامی که پیامبران الهی از روی دلسوزی و با عشق و علاقه از سوی خدا برای مردم می‌آورند، رسالت می‌گویند و شخص آورنده‌ی این پیام نیز «رسول» نامیده می‌شود.

جُست و جو

بررسی کنید آیا در زبان فارسی واژه‌هایی از این ریشه به کار می‌رود؟ آن‌ها کدام‌اند؟

کاربرد در قرآن

برای آشنایی بیشتر با کاربردهای مختلف واژه‌ی اصلی درس، جدول زیر را کامل کنید.

معنای واژه	مشخصات صرفی ^۱ واژه	عبارت قرآنی	واژه	آیه
		صافات ۱۸۱	مُرْسَلِينَ وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ	۱
		یوسف ۳۱	أَرْسَلْتُ فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلْتُ إِلَيْهِنَّ	۲
		مائده ۶۷	رِسَالَةٍ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ	۳
		اعراف ۷۵	أُرْسِلَ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ، مُؤْمِنُونَ	۴
		نمل ۳۵	مُرْسِلَةً وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ	۵
		زخرف ۲۴	أُرْسِلْتُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ، كَافِرُونَ	۶

۱- در مشخصات صرفی، اول اسم یا فعل بودن واژه را مشخص کنید؛ آن‌گاه اگر اسم است، نوع و عدد آن را و اگر فعل است زمان، صیغه و معلوم یا مجهول بودن آن را بیان کنید.

قرائت و ترجمه

۱- لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ، وَيُزَكِّيهِمْ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ^۱ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

آل عمران ۱۶۴

۲- وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَنُذِرِينَ
فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

انعام ۴۸

۳- وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا
أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

نحل ۳۶

۱- همان طور که می دانید «ان» به معنای «اگر» است؛ اما در صورتی که بعد از «و» بیاید، غالباً به معنای «اگرچه»، هر چند است.

۴- لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ
وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ
لِيَقُومَ^۱ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

حدید ۲۵

۵- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا
أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ

ابراہیم ۵

۶- وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ
وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا^۲
وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

حشر ۷

۱- «لِ» قبل از فعل مضارع به معنای «تا» است.

۲- پس دست بردارید

۷- وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا
فَإِنَّ حَرْبَ اللَّهِ هُمْ الْغَالِبُونَ

مانده ۵۶

۸- إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ^۲

شعراء ۱۰۷ و ۱۰۸

۹- لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ
كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا

نور ۶۳

۱۰- إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ^۳ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ
أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِيَتَّقُوا
لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

حجرات ۳

۲- اَطِيعُونَ: اَطِيعُونِي = اَطِيعُوا + ن + ي

۱- سرپرست قرار دهد (برای خود)

۳- پایین می آورند

تمرینات

تمرین اول — با مراجعه به آیات ۳۷ اعراف، ۲۱ یونس، ۴ ابراهیم، ۳۱ عنکبوت و ۱۹ تکویر بیان کنید که در هر کدام منظور از واژگان «رسول» یا «رُسُل» چیست؟

تمرین دوم — با مراجعه به کتاب الْمُعْجَمُ الْمُفْهَرَسُ^۱ در ذیل واژه‌ی «أَرْسَلْنَاكَ» و آیات ۱۲۸ توبه و ۴۰ تا ۴۶ احزاب، فهرست کاملی از صفات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که در قرآن آمده است، تهیه کنید.

۱- در صورتی که این کتاب را در اختیار ندارید می‌توانید به آخر این کتاب مراجعه کنید. صفحاتی از کتاب معجم که در این تمرین و سایر تمرین‌های کتاب مورد نیاز بوده است به ترتیب آمدن ریشه‌ی کلمات در کتاب معجم، در آن جا آمده است. به این ترتیب می‌توانید آیات و عبارات مورد نظر را به دست آورید.

تمرین سوم — با مراجعه به کتاب مُعْجَم برای هر یک از کلمات زیر یک عبارت قرآنی انتخاب کنید، آن‌گاه با توجه به آن عبارت، معنای دقیق هر یک از این کلمات را بنویسید.

ردیف	کلمه	عبارت قرآنی	معنای کلمه
۱	رُسُل		
۲	رِسَالَات		
۳	فَاَرْسِلُوْنَ		
۴	مَا اَرْسَلُوْا		
۵	مُرْسَلِيْنَ		

تمرین چهارم — با مراجعه به آیات زیر مشخص کنید، قرآن کریم غیر از پیامبران از ارسالی (فرستادن) چه چیزهای دیگری سخن گفته است؟

ردیف	آیه	موضوع (ارسال چه چیزی مورد نظر است)
۱	انعام ۶۱	
۲	اعراف ۱۳۳	
۳	اعراف ۱۶۲	
۴	فرقان ۴۸	
۵	عنکبوت ۴۰	
۶	سوره ی فیل	

حکمت

حضرت امیر المؤمنین علی علیہ السلام :

علم : إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِالْأَنْبِيَاءِ
أَعْلَمُهُمْ بِمَا جَاءُوا بِهِ

غُرُزُ الْحِكْمِ، ج ٢، ح ٥٠٥

عمل : أَشْبَهُ النَّاسِ بِأَنْبِيَاءِ اللَّهِ
أَقْوَلُهُمْ لِلْحَقِّ
وَ أَصْبَرُهُمْ عَلَى الْعَمَلِ بِهِ

غُرُزُ الْحِكْمِ، ج ٢، ح ٤٣٣

